ילקוט שמעוני על נ"ך — חגי

בשנת שתים לדריוש (במלכים ברמז קפ"א), (זרובבל בן שאלתיאל עבדי). אכול ואין לשבעה. זהו שאמר הכתוב ועתה לא כימים הראשונים כי זרע השלום הגפן תתן פריה, מהו כימים הראשונים אתה מוצא כשיצאו ישראל ממצרים הוריד להם את המן והגיז להם את השליו והעלה להם את הבאר והיה כל שבט ושבט עושה לו אמת המים וממשיכה מן הבאר והיה ממשיכה אצלו והיה נוטע לו תאנים ורמונים גפנים ותפוחים והם עושים פירות בני יומם כשם שהיה בבריאתו של עולם, וכיון שחטא אדם הראשון נתקללה האדמה שנאמר בזעת אפיך תאכל לחם, וכשנסתלקה הבאר מהם נסתלקה הטובה, א"ל הקב"ה למשה לך אמור להם כשיכנסו לארץ ישראל אני מחזיר להם שנאמר כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים וגו', כיון שבאו לארץ התחילו חוטאים שנאמר ותבואו ותטמאו את ארצי, התחילו זורעים הרבה ומביאים מעט, למה שבטלו הבכורים, אכול ואין לשבעה משבטל לחם הפנים, שתו ואין לשכרה משבטל נסוך היין, לבוש ואין לחום לו משבטלו בגדי כהונה, והמשתכר משתכר אל צרור נקוב משבטלו עושי צדקה, שכר האדם לא נהיה משבטלו עולי רגלים, ושכר הבהמה איננה משבטלו הקרבנות, אבל לעתיד הקב"ה מחזירה שנאמר ועתה לא כימים הראשונים: וארצה בו ואכבד, א"ר שמואל בר איניא אמר ר' אחא מאי דכתיב וארצה בו ואכבד וקרינא ואכבדה, מ"ש דמחסרא ה"א, אלו ה' דברים שיש בין מקדש ראשון למקדש שני, ואלו הם ארון וכפרת וכרובים, ואש, ושכינה, ורוח הקדש, ואורים ותומים: על כן עליכם כלאו שמים מטל. וכן הוא אומר ונתתי את שמיכם כברזל ואת ארצכם כנחושה שבשביל עונותיכם אף אומות העולם לוקים. אריב"ל אלו היו אומות העולם יודעים שהם לוקים כשחוטאים ישראל היו מעמידים שני אסטרדיוטין שיהו משמרין כל אחד ואחד שלא יחטא: ויאמר חגי וגו' במלאכות ה'. אתה מוצא שהנביאים קוריין מלאכים, ודכוותה ברכו ה' מלאכיו, ודכוותה וישלח מלאך ויוציאנו ממצרים, ודכוותה ויהיו מלעיבים במלאכי אלהים, ודכוותה ויעל מלאך ה' מן הגלגל אל הבוכים, והלא פנחס היה, אלא פנחס בשעה שהיה רוח הקדש שורה עליו היו פניו בוערות כלפידים, ורבנן אמרין אשתו של מנוח מה היתה אומרת לו הנה אי אלהים בא אלי ומראהו כמלאך ה', כסבורה בו הוא נביא ואינו אלא מלאך:

לי הכסף ולי הזהב (אמר) [נאם] ה' צבאות. שלשה דברי דרך ארץ שאלו אנשי אלכסנדריא את רבי יהושע בן חנניא, מה יעשה אדם ויחכם, אמר להם ירבה בישיבה וימעט בסחורה, א"ל הרבה עשו כן ולא הועיל להם, א"ל יבקש רחמים ממי שהחכמה שלו שנאמר כי ה' יתן חכמה, (מאי מפיו יתן חכמה) [מפיו דעת ותבונה], תני ר' חייא משל למלך שעשה סעודה לעבדיו לאוהביו שגר להם ממה שלפניו, מאי קמ"ל דהא בלא הא לא סגיא מה יעשה אדם ויתעשר אמר להם ירבה בסחורה וישא ויתן באמונה, א"ל הרבה עשו כן ולא הועילו, א"ל יבקש רחמים ממי שהעושר שלו שנאמר לי

הכסף ולי הזהב, מאי קמ"ל דהא בלא הא לא סגיא, מה יעשה אדם ויהיו לו בנים זכרים א"ל ישא אשה הוגנת לו ויקדש עצמו בשעת תשמיש, א"ל הרבה עשו כן ולא הועילו, א"ל יבקש רחמים ממי שהבנים שלו שנאמר הנה נחלת ה' בנים שכר פרי הבטן, מאי קמ"ל דהא בלא הא לא סגיא, מאי שכר פרי הבטן אמר רב חמא בר חנינא בשכר שמשהין עצמן בבטן כדי שיזרעו נשותיהם תחלה שנאמר הנה נחלת ה' בנים: הן ישא איש בשר קדש בכנף בגדו ונגע בכנפו אל הלחם ואל הנזיד ואל היין ואל שמן ואל כל מאכל היקדש ויענו הכהנים ויאמרו לא, אמר רב אישתבוש כהני רביעי בקדש בעא מינייהו ואמרו ליה טהור, ושמואל אמר לא אישתבוש כהני חמישי בקדש בעא מינייהו וא"ל טהור בשלמא לרב היינו דכתיב ארבע, לחם נזיד יין ושמן, אלא לשמואל חמשה מנא ליה, מי כתיב ונגע כנפו ונגע בכנפו כתיב במה שנגע בכנפו, תא שמע ויאמר חגי אם יגע טמא נפש בכל אלה היטמא ויענו הכהנים ויאמרו יטמא, בשלמא לשמואל מדהכא לא אישתבוש התם נמי לא אישתבוש, אלא לרב מאי שנא הכא דלא אישתבוש ומאי שנא התם דאישתבוש, אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה בקיאים היו בטומאת מת ואין בקיאים בטומאת שרץ, רבינא אמר התם רביעי הכא שלישי, תא שמע ויען חגי ויאמר כן העם הזה וכן הגוי הזה לפני נאם ה' וכן כל מעשה ידיהם ואשר יקריבו שם טמא הוא בשלמא לרב היינו דכתיב טמא, אלא לשמואל אמאי טמא, אתמוהי קא מתמה, והא וכן כל מעשה ידיהם כתיב, אמר מר זוטרא ואי תימא רב אשי מתוך שקלקלו מעשיהם מעלה עליהם הכתוב כאלו הקריבום בטומאה [זרובבל בן שאלתיאל עבדי, כתוב ברמז ד']: [זרובבל בן שאלתיאל עבדי, כתוב ברמז ד']: